1968

ובחודש האביב

בארבעה עשר

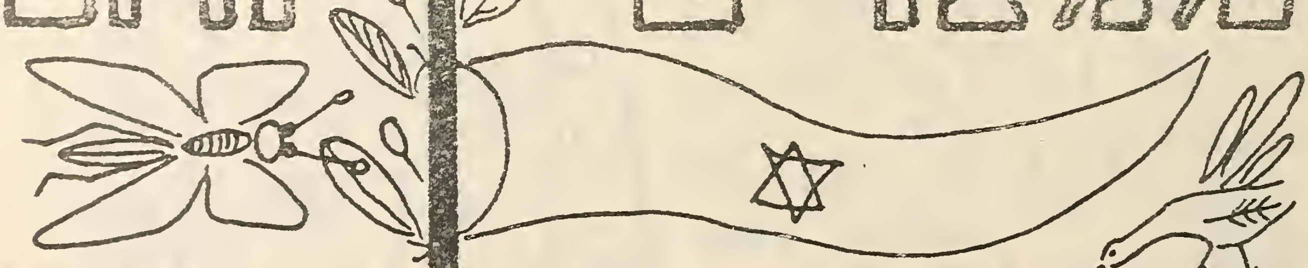
בו זמן

חרותנו

כי בעצם היום הזה

יצאו צבאותיכם

ממצרים היום

הייתם לעם

החודש

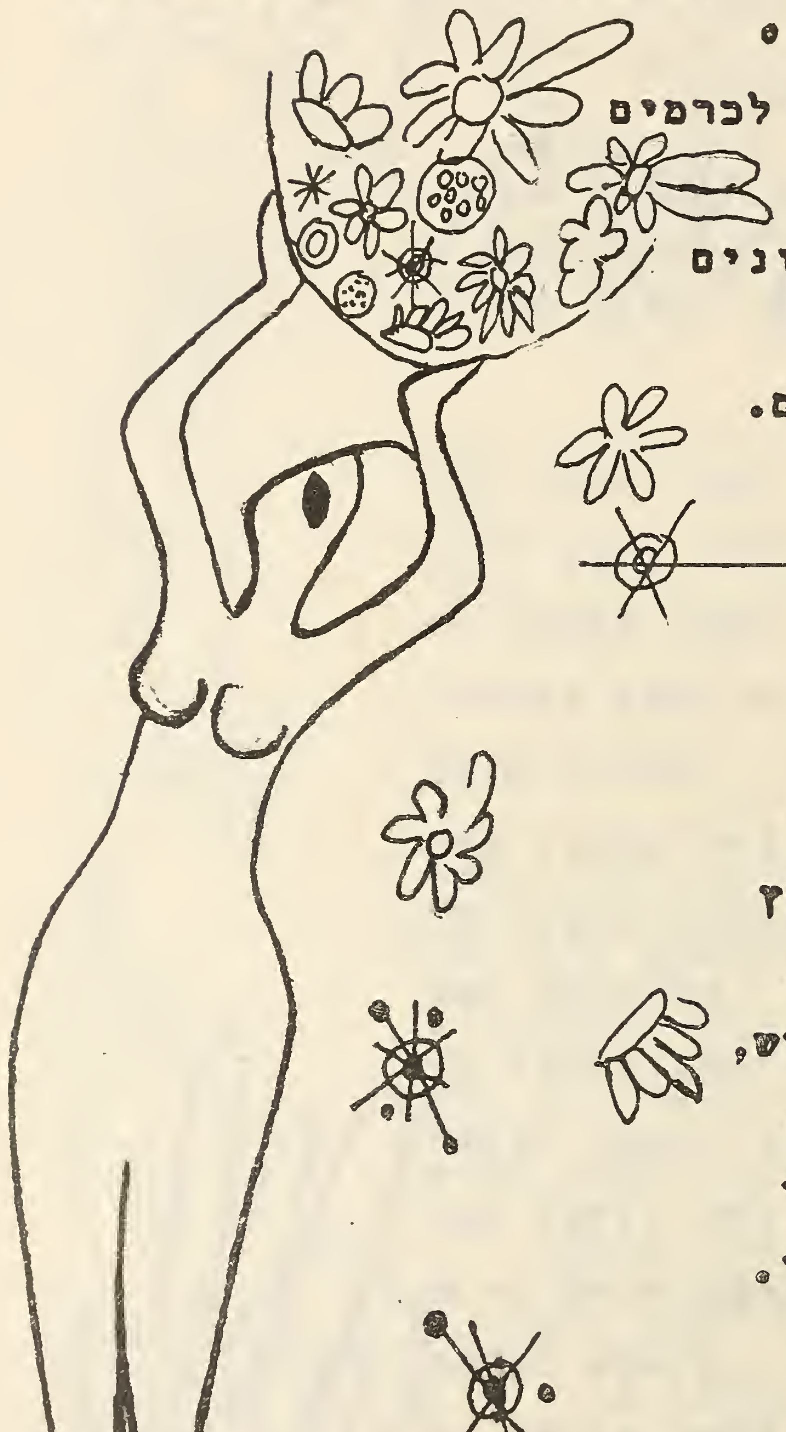
הזה לכם ראש חדשים,
ראשון הוא לכם לכל חדשי
השנה, חודש האביב.
ובחודש האביב, בארבעה -
עשר בו זמן חרותנו.
והיה היום הזה לכם לזכרון,
וחגותם אותו לדורותיכם
חוקת עולם תחוגוהו, כי בעצם
היום הזה יצאו צבאותיכם
ממצרים.

היום היתם בלע

היום אתם יוצאים בחודש
האביב.
הנה הסתיו עבר, הגשם חלף
הלך לו, הניצנים נראו בארץ,
עת הזמיר הגיע וקול התור
נשמע בארצנו.
התאנה חנטה פגיה
והגפנים סמדר נתנו ריח.

נצא השדה

נלינה בכפרים נשכימה לכרמים
ונראה אם פרחה הגפן,
פִּתח הסמדר, הנצו הרמונים
הדודאים נתנו ריח
ועל פתחינו כל מגדים.

כתנות פסים לבש הגן
וכסות רקמה מדי דשאו
ומעיל תשבץ עטה כל עץ
ולכל עין הראה פְּלאו.
כל ציץ חודש לזמן חדש,
יצא שוחק לקראת בואו
אך לפניהם שושן עובר
מלך כי על הורם כסאו.
יצא מבין משמר עליו
וישנה בגדי כלאו
מי לא ישתה יינו עליו-
האיש ההוא ישא חטאו

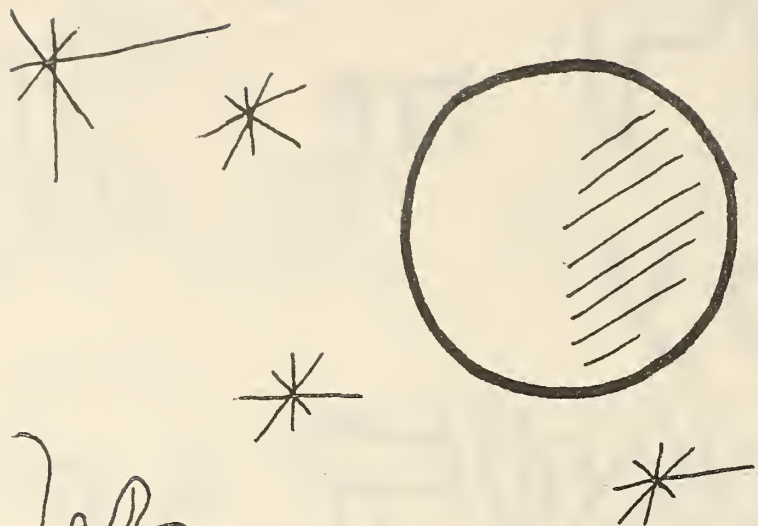

גשם

חלף וסתיו עבר
והכל בעתו נוצר
לך לשלום גשם!
דודאים נתנו ריח
בגנת דודים
בוא בשלום טל!
כח בְרָקים וצנורי שחק
עשו שליחותם
לך לשלום גשם !
לאוגר בקציר גדולי חציר
בוא בשלום טל!
פריח סימך נשאת סְפָלים
ומלאו אסמיך
לך לשלום גשם!
נעים זמירות ופרי עץ הדר
בֹא
בשלום
טל !

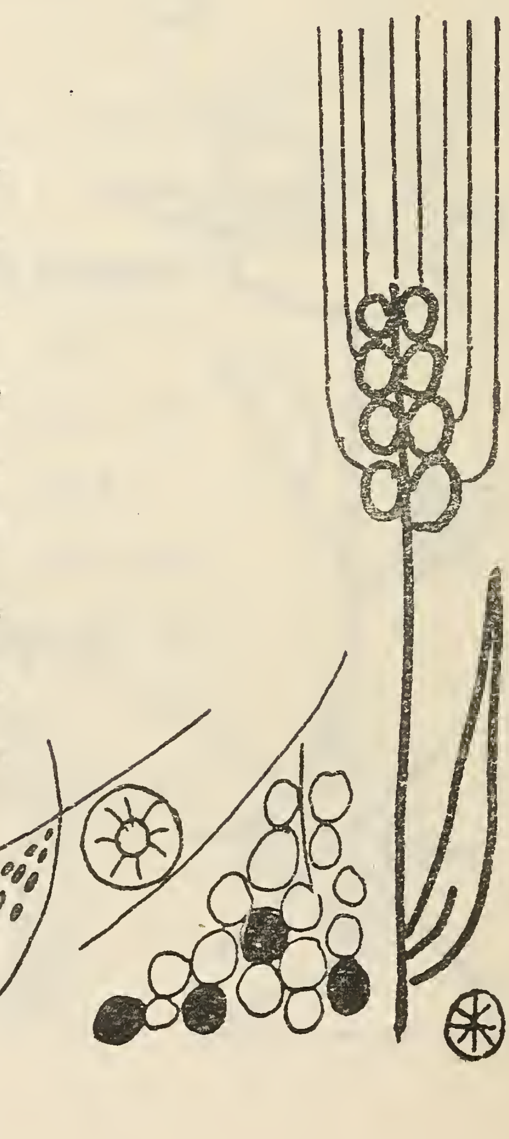

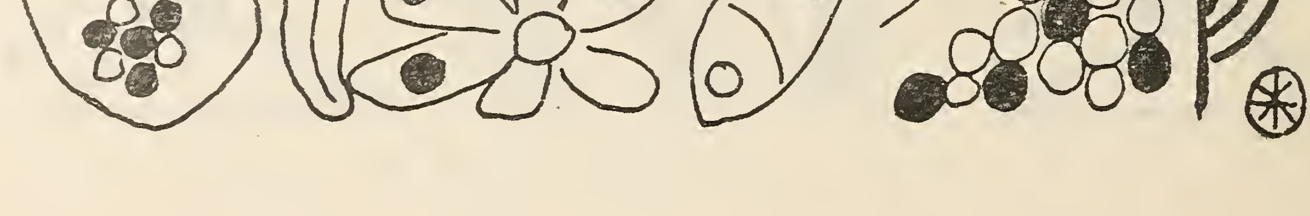

הלילה הזה
כל העולם כולו
אומרים בו הלל
ואוצרות טללים
נפתחים בזה הלילה.

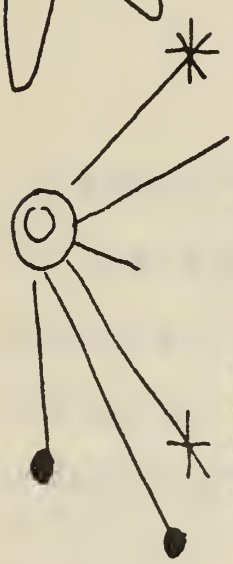

טל צוה שנה טובה
ומעוטרת פרי הארץ
לגאון ולתפארת .
טל נופף עלי ארץ
ברוכה ממגד שמים
שבענו ברכה.
טל ושבע מלא
אסמינו גן
רוה ישימנו.

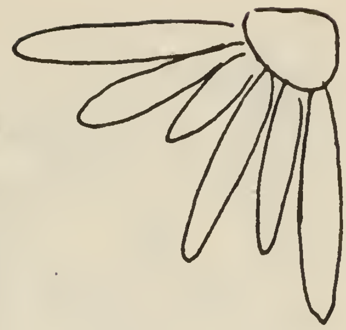

זה רחש על דשאים

דמדום על צל ולֵח
פתחון פיות על סל ועל מסר
אֶנְקַת המַערֹם הצהב הצולח
את הציון הזה
הנח בין הר להר
כך מחרישה שדה עת יד חמה
רוכסת על סביבותיה
רכס הסְביה עד לילה בחמדו
הוי אכזרי בחסד
וטל

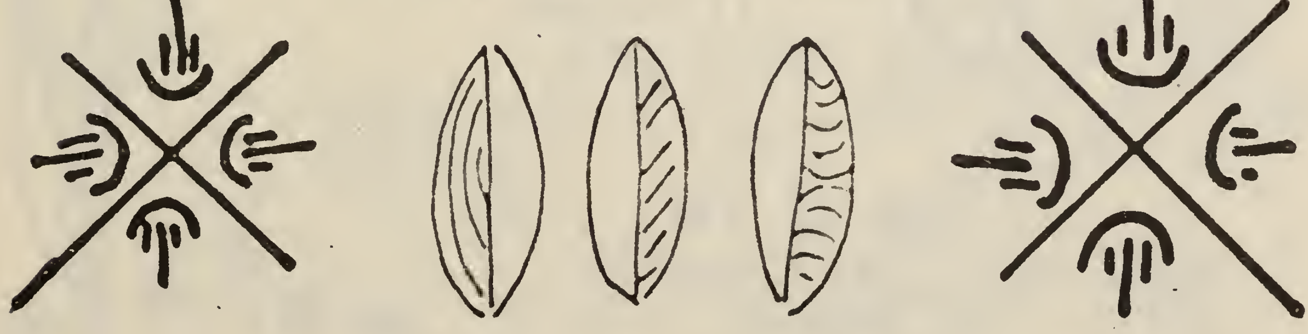
וטל

וטל

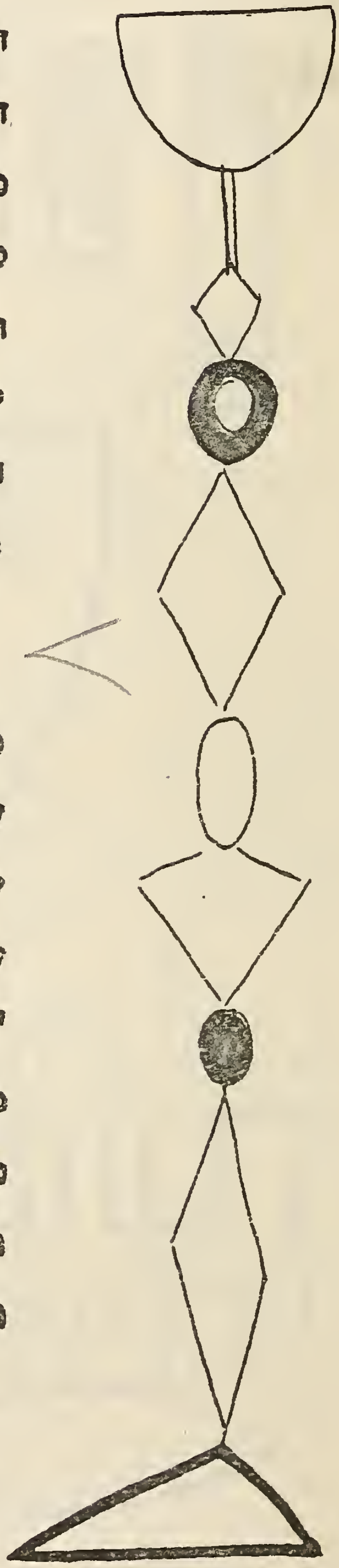
עד רוָיָת.

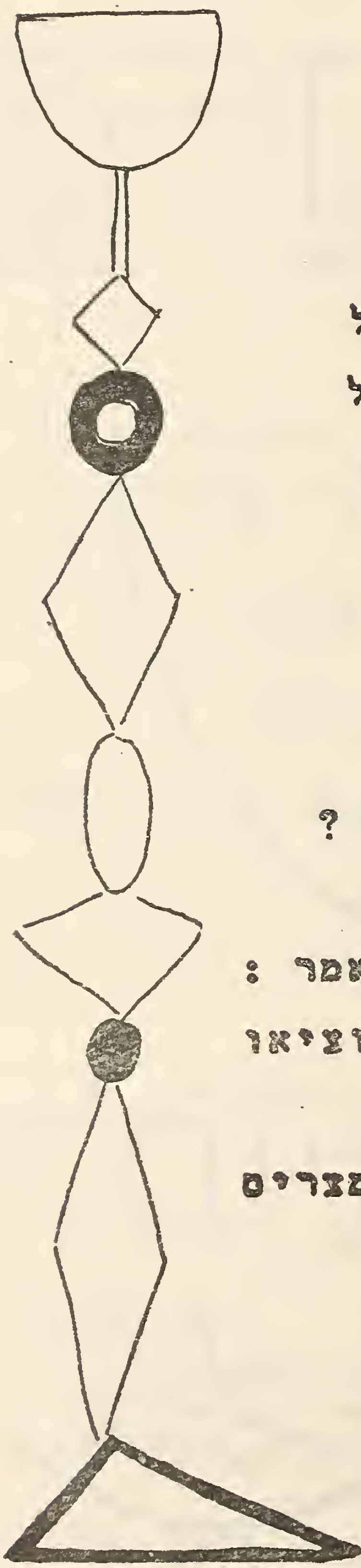

הא לחמא עניא

די אכלו אַבְהָתָנָא בְאַרְעָא
דמצרים.
כל דִכְפִין יֵיתי וְיֵיכול
כל דִצְרִיךְ ייתי ויפסח
השתא אנחנו,גאולי ישראל
לשנה הבאה כל בית ישראל
השתא עבדי - לשנה הבאה
בני חורין.

מצה זו
שאנו אוכְלים על שום מה ?
על שום שלא הספיק בצֵקם
של אבותינו להחמיץ, שנאמר :
" ויאפו את הבצק אשר הוציאו
ממצרים עוגות מצות,
כי לא חמץ, כי גורשו ממצרים
ולא יכלו להתמהמה
וגם צידה לא עשו להם.

כוס ראשון
כוס ישועות נשא ליציאת
ישראל מגולה לגאולה
משעבוד מלכויות
לקוממיות בארצנו.
לחיים ולישועה

הננו מוכנים
לספר ביציאת מצרים,
מעבדות לחרות, משעבוד
לגאולה.
כי גם אנו יצאנו מבית עבדים
מגיא הַרֵגָה ובנינו בית
כל ימות לנִדְחֵי ישראל
על אדמתם.

ואת מועד החרות נוסיף לקדש
בבית הזה,
אנו ובנינו ובני בנינו
עד עולם.
על כן ניחד לילה זה
מכל הלילות
ונרבה לספר בו ביציאת
מצרים,
בגאולת ישראל ובשחרור
כל אדם ועם מידי עושקיו.

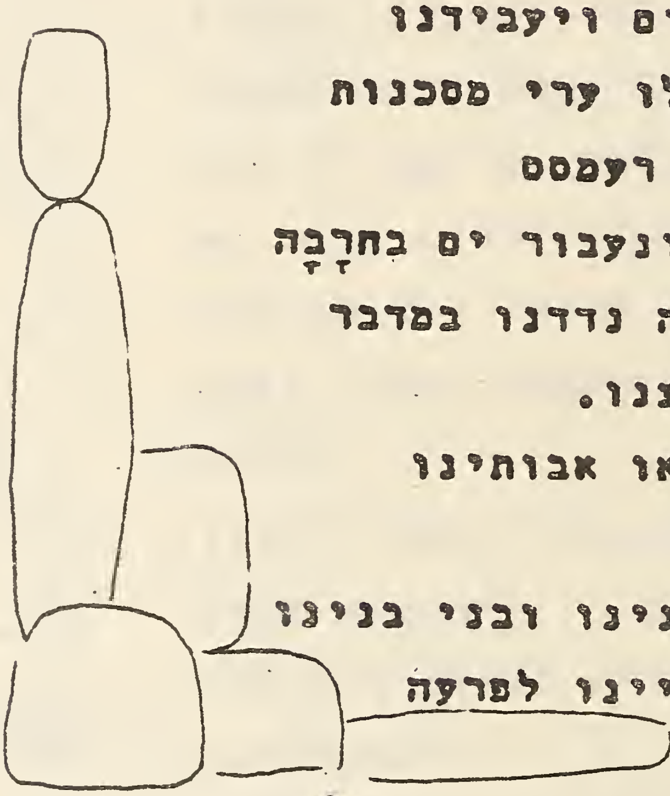
מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות

שבכל הלילות אנו אוכלים
חָמֵץ ומצה -
הלילה הזה כֻלו מצה.
שבכל הלילות מְסֻבים ילדים
לחוד והורים לחוד-
הלילה הזה כלנו מְסֻבים.
שבכל הלילות מקצרים בסְעֻדה
הלילה הזה מאריכים בה
וכולו ליל שמורים.
שבכל הלילות שיחתנו חולין
הלילה הזה מרבים לספר
בו ביציאת מצרים.

עבדים היינו

לפרעה במצרים ויעבידנו
בפרך ונבֶן לו ערי מסכנות
את פִתֹם ואת רעמסס
ונגאל משם ונעבור ים בחָרָבָה
וארבעים שנה נדדנו במדבר
ונבֹא אל ארצנו.
ואלו לא יצאו אבותינו
ממצרים
הרי אנו ובנינו ובני בנינו
משועבדים היינו לפרעה
במצרים.

וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח

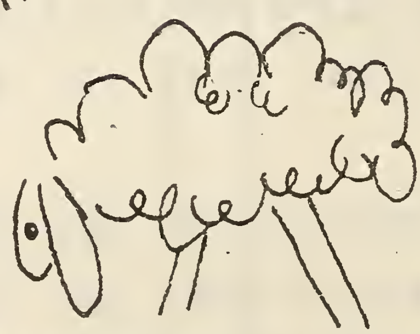
בִּמְתֵי מעט ירדו אבותינו
מצרימה ויהיו שם לגוי גדול
ועצום. ובני ישראל פָּרו וירבו
וישְׁרצו וַיַּעַצְמו במאד מאד
ותִּמָּלא הארץ אֹתם. ויקם מלך
חדש על מצרים, אשר לא ידע
את יוסף ויאמר אל עַמו :
הנה עם בני ישראל רב ועצום
ממנו. הבה נתחַכְּמה לו פן
ירבה.
וימררו את חייהם בעבודה קָשה
ויצו פרעה:
"כל הבן הַיִּלוֹד היאורה
תשליכוהו".
ויאנחו בני ישראל ותַּעַל
שַׁוְעָתם מן העבודה
וְכאשר יענו אותו-

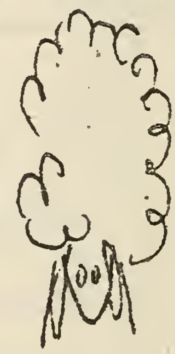
כן ירבה
וכן יפרוץ

היו ישראל מקוששים את הקש
במדבר ורומסים בחֹמר ובקש.
היה הקש נוקב את עקביהם
והדם מתבוסס בחֹמר.
והיו המצרים מְחַנְקים את
ישראל בקירות בתים לבנין
והיו צועקים מתוך הבנין.
והיו בנות ישראל נוטלות
בניהן וטומנות אותן בִּמְחִלות,
וכיון שמרגישים בהם המצרים
באים להָרְגָם ונעשה להם נס
ונִבְלעים בקרקע. ומביאים
המצרים שְוָרים וחורשים
על גבם. ולאחר שהולכים
היו מבַצְבצים והולכים כעשב
השדה וכיון שמתגדלים בָאים
עדרים-עדרים לבתיהם.

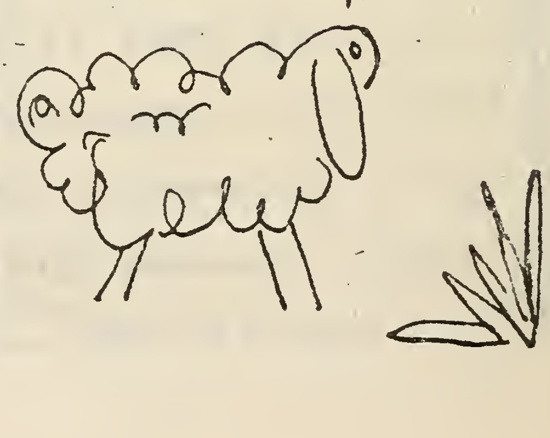

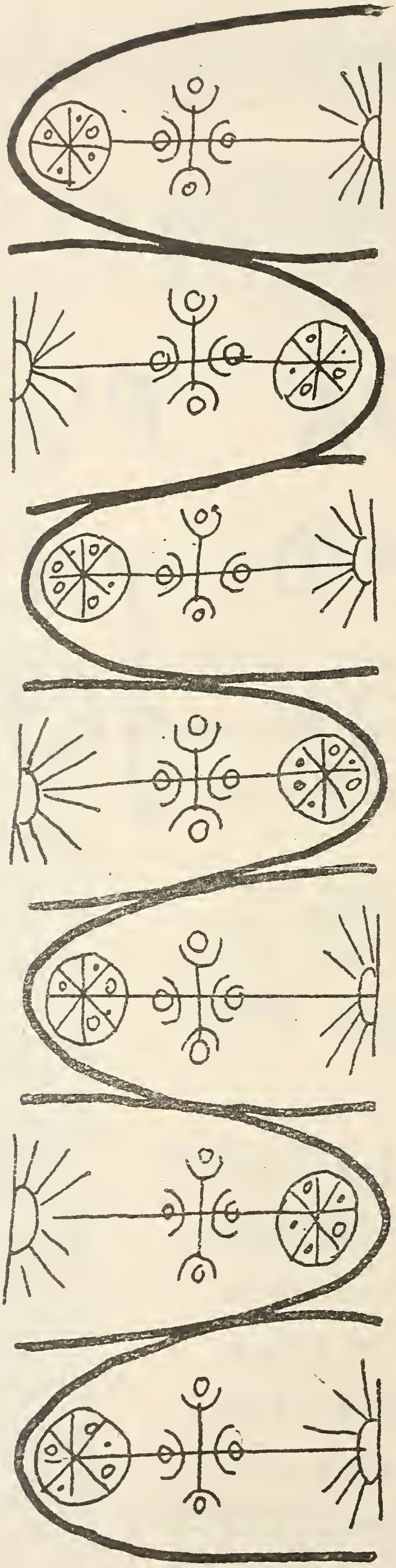
ויהי בימים ההם ויגדל משה
ויצא אל אחיו וירא בסִבְלֹותָם.
ומשה היה רֹעה את צֹאן יתרו
חותנו כהן מדין וינהג את
הצאן אחר המדבר.

ויַרא מלאך יהוה אליו בְּלַבַּת-
אש מתוך הסנה ויאמר:
ראה ראיתי את עֳנִי עמי אשר
במצרים ואת צעקתם שמעתי
מפני נוגשיו,
כי ידעתי את מכאוביו.

לך-בא מצרית

אל הנַעֲנים ואל הנִדכאים
ואמרת להם כי עבדים
הם והם לא יבינו;
כי אומללים הם והם לא ידעו
וכי גדול עָנים וגדולים
מכאוֹביהם ונורא לַחַצָם
והם לא יאמינו.
ופקחתָ עיניהם בחֹזק-יד על כל
לחצם ועל כל עָנים וגאלתָ
אותם.
ועם רב ימָשֵךְ מקרב אחיךָ
אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך
ומקרב כל העם מסביב אשר רע
ומר להם והיית לאב-המון-
אדם-רב ולראש שבטיו ועשית
מן התולעים אדם ומן האדם-
עם ומעפרות חול - ארץ !

ויהי

בחצי הלילה ויקם פרעה
לילה, הוא וכל עבדיו וכל
מצרים ותהי צעקה גדולה
במצרים, כי אין בית אשר
אין שם מת.

נא. אמון

מברזל צִירַיִךְ
שערים נִתְלְשׁוּ בְּלֵיל
תְּסַפֵּרְנָה מכות מצרים
שעשו בך משפט בְּליל
כי צדיק בדיננו הַשָּׁלַח
אך תמיד, בעָברו שותת
הוא משאיר כמו טעם מלח
את דִּמְעַת הַחַפִּים מחטא.

ואלו עשר מכות שלקו המצרים

דם צפרדע

כנים ערב דבר

שחין ברד ארבה

חשך מכת-בכורות

רבי יהודה היה נותן
בהם סמנים :
דְצַ"ךְ עֲדַ"שׁ בְּאַחַ"ב .

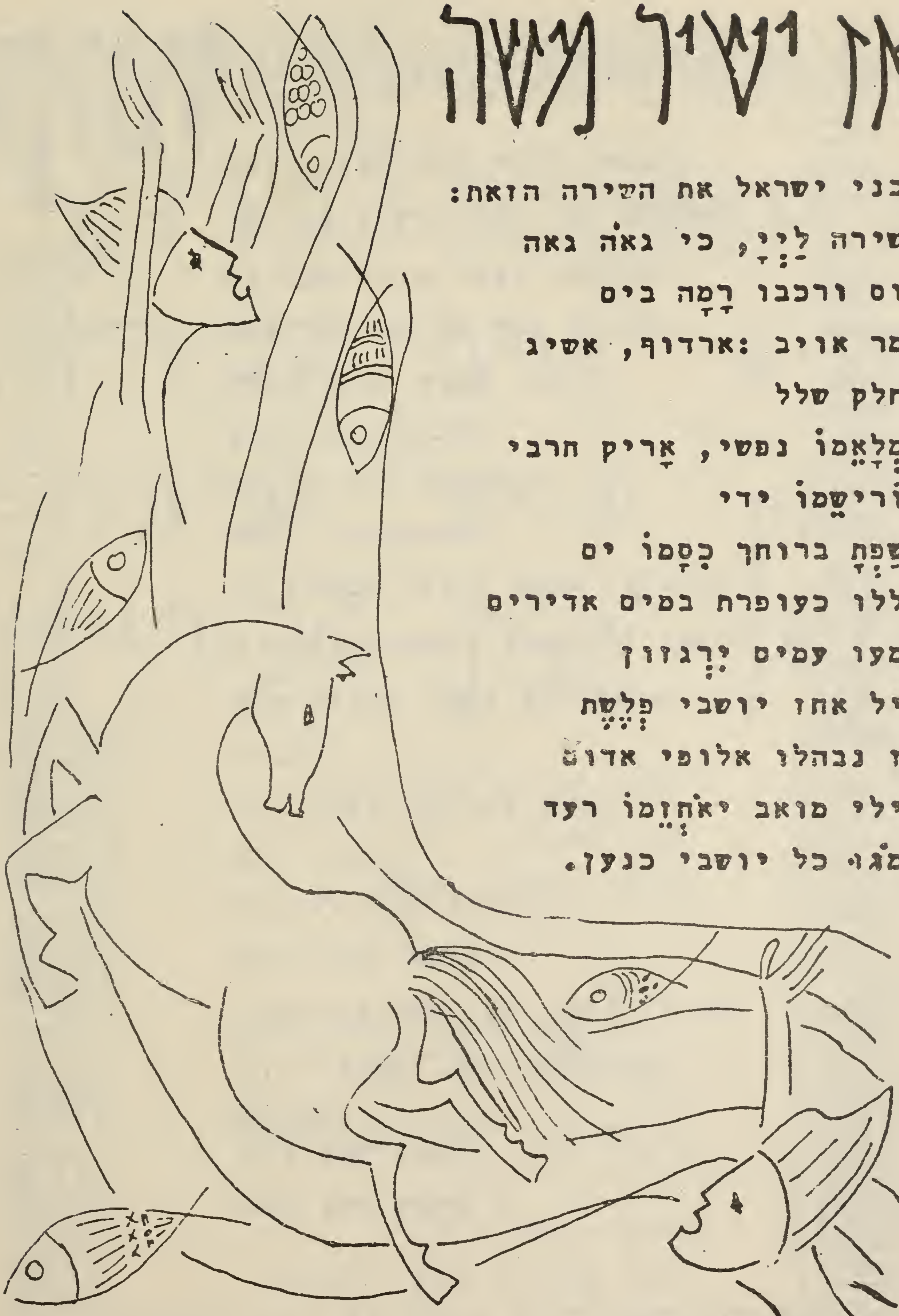
ויהי מקץ שלשים שנה וארבע
מאות שנה ויהי בעצם
היום הזה יצאו כל צְבָאוֹתם
מ מ צ ר י ם
הוא הלילה הזה
ליל שִמורים לבני ישראל
ל ד וֹ ר וֹ תָ ם .

קומו!

תוּפי מִדבר צאוּ מתוךְ השממה.
עוֹד הדרך רב, עוד רבה המלחמה
רב לכם לנוע לנוד בערבה-
ולפניכם פְּרוּשה דרך גדולה,
רחבה קומו איפא נָדים!
עִזבו את השממה
אך אל יעל קולכם,
דרכו עז בדממה !
פן צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו
איש ואיש בלבבו ישמע הד פעמיו !
איש בלבבו ישמע קול אלוה
דובר :
לך, היוֹם אל ארץ חדשה
אתה עובר!
לא, לא לחם קלוקל,
שלו ודגן שמים-
לחם עצב תֹאכל פרי עמל ידים!
לא, לא אהל תהו ועליות
שחקים-
בית אחר תבנה,
אהל אחר תקים !

אז ישיר משה

ובני ישראל את השירה הזאת:
אשירה לַיְיָ, כי גאֹה גאה
סוס ורכבו רָמָה בים
אמר אויב :ארדוף, אשיג
אחלק שלל
תִּמְלָאֵמוֹ נפשי, אָריק חרבי
תּוֹרִישֵׁמוֹ ידי
נָשַׁפְתָּ ברוחך כִּסָּמוֹ ים
צללו כעופרת במים אדירים
שמעו עמים יִרְגָזוּן
חִיל אחז יושבי פְּלֶשֶׁת
אז נבהלו אלופי אדום
אילי מואב יאֹחֲזֵמוֹ רעד
נָמֹגוּ כל יושבי כנען.

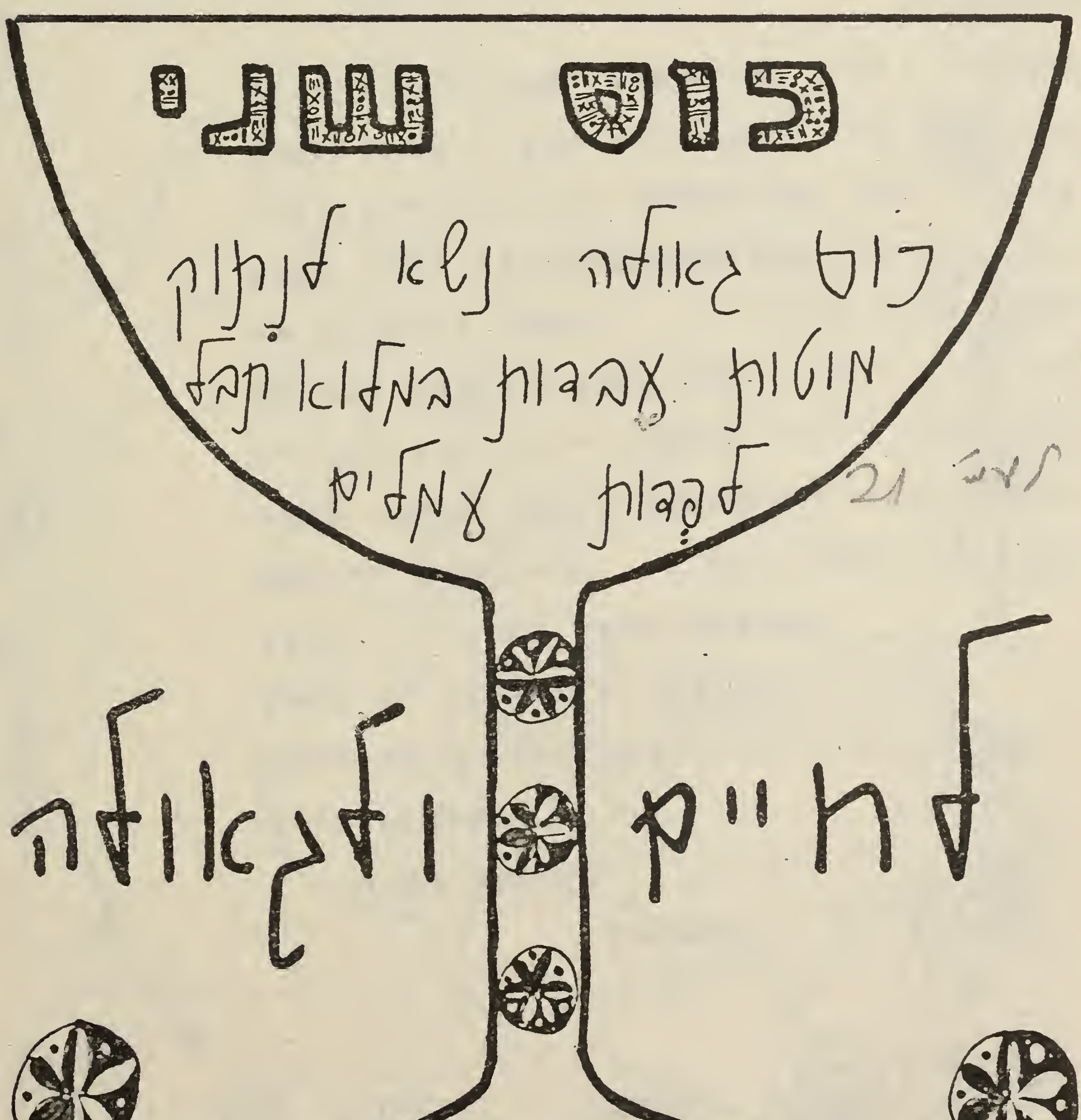
להכניס לעמ' 22.

זכור

את היום הזה אשר יצאתם בו
ממצרים מבית עבדים כי בכל
דור ודור חיב אדם לראות
עצמו כאלו יצא הוא ממצרים,
לא אבותינו בלבד,
אף אנו נִגְאַלְנוּ עמהם
כי בכל דור ודור עולָה
זעקת ישראֶל ושַוְעַת העשוקים
תחת יד משעבדיהם
ובכל דור ודור יֶחֱסר חֲרוֹנם
לפרֹק עֹל ובכל דור ודור
תפרח תקות אביב חדש
חיים חדשים
תקות השחרור
והתחיה.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו
שלא אחד בלבד עמד עלינו
לכלותנו אלא שבכל
דור ודור עומדים עלינו
לכלותנו ואנו נצלים מידם.

השתא שנת [" ✡ "] לחרותנו חרות ישראל במדינת ישראל.

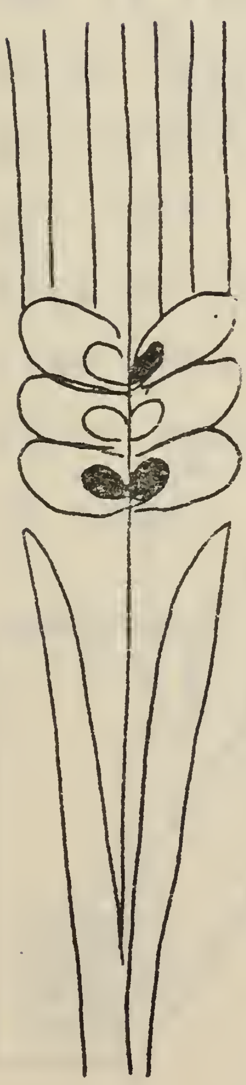
זכור את אשר עשה לך עמלק

על דעת עיני שראו את השְׂכֹל
ועמסו זעקות על לבי השַׁחוֹת,
על דעת רחמי שהורוני לִמְחול
עד באו ימים שאימו מלסלוח
נדרתי הנדר: לזכור את הכל
לזכור ודבר לא לשכח !
דבר לא לשכוח עד דור עשירי
עד שֹׂךְ עלבוני, עד כולם,
עד כולָּהם,
עֲדֵי יכולו כל שבטי מוסָרי
קוֹנָם אם לריק יעבור לֵיל
הזעם קוֹנָם אם לבוקר אחזור
לסוררי וּמְאום לא אלמד
גם הפעם!

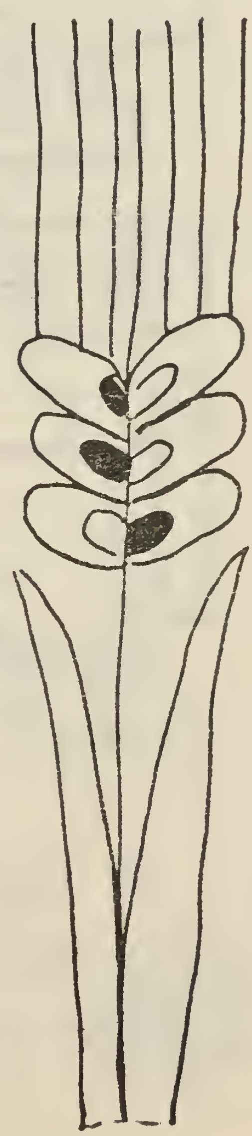
אל

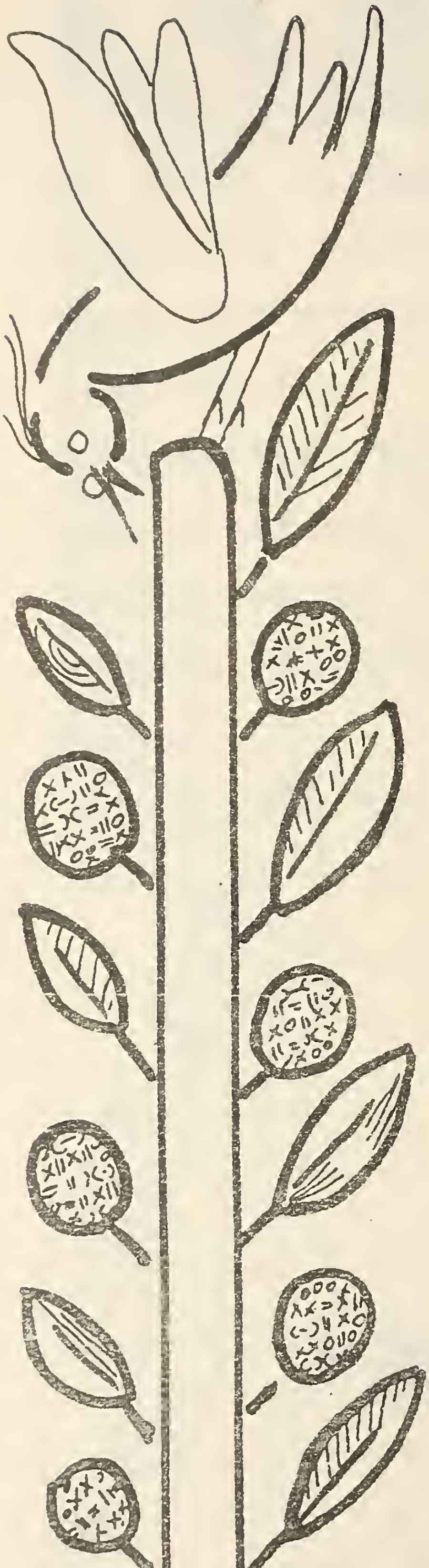
נא תאמר:
הנה דרכי האחרונה
את אור היום הֶסתירו
שמי הענגה
זה יום נִכְסַפְנו לו
עוד יַעַל ויבוא
ומצעדנו עוד ירעים:
אנחנו פה!

תשקוט עין שמים אודמת
תְעַמְעֵם לְאִטה על גבולות עֲשָנים
ואומה תעמוד קרועת לב
אך נוששת
לקבל את הנס, האחד אין שני
היא לטקס תְּכוֹן, היא תקום
למול סַהַר
ועמדה טרם יום עוטָה
חג ואימה ...
אז מנגד יֵצאו נערה ונער
ואט-אט יצעדו הם אל מול
האומה

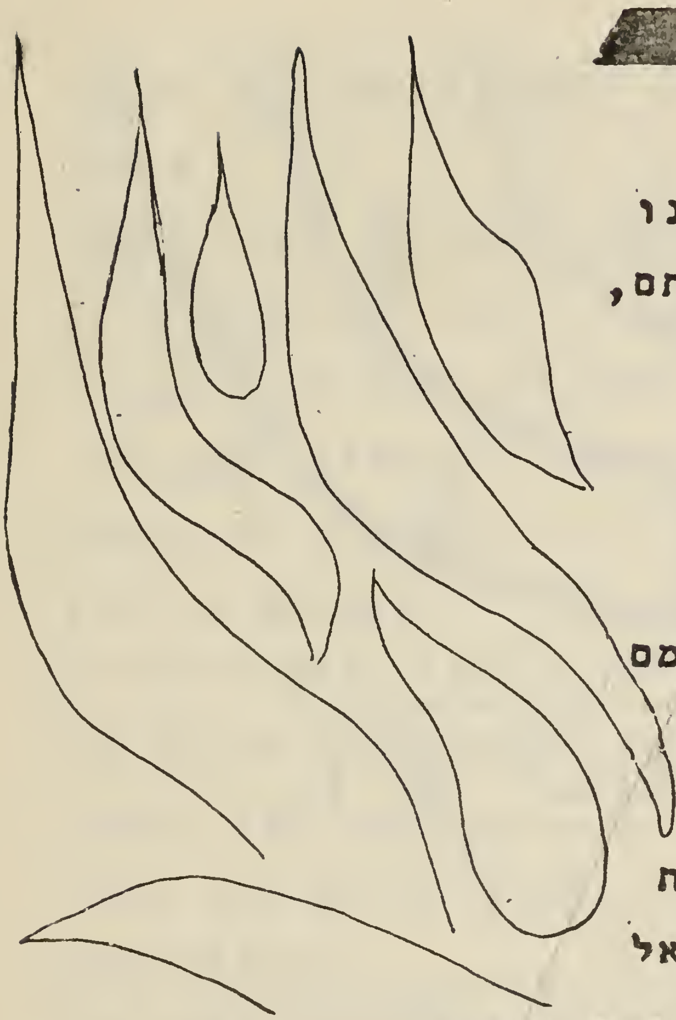

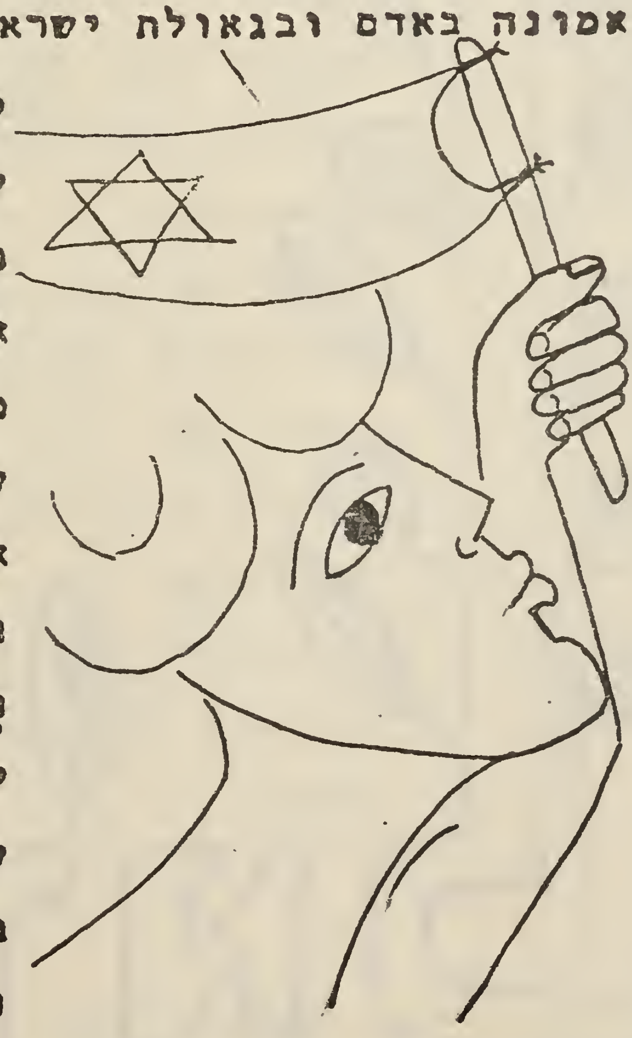
לובשי חול וחגור וכבדי
נעלים
בנתיב יעלו הם הלוך והחרש
לא החליפו בגדים,
לא מחו עוד במים את עקבות
יום הפרך וליל קו- האש.
עיפים עד אין קץ,
נזירים ממרגוע
ונוטפים טללי נעורים עבריים
הם השנים יגשו
ועמדו לבלי נע
ואין אות אם חיים הם
או ירויים
אז תשאל האומה שטופת דמע
וקסם ואמרה :
" מי אתם ? "
והשנים שוקטים יענו לה
אנחנו מגש הכסף
שעליו לך נתנה מדינת
היהודים !
כך יאמרו ונפלו לרגלה
עוטפי צל.
והשאר יסופר בתולדות

נזכור

את רבבות הנשמות של אחינו
ואחיותינו שנכרתו בלי עתם,
אשר נפלו במערכות הקרב
ואשר אבדו
תחת החרבות ועיי המפולת
אשר הרימו את נס המרד
ויקדשו את שם ישראל בלחמם
ובנפלם בין חומות הגיטו
הבוער
ובלבם חזון העליה למולדת
אמונה באדם ובגאולת ישראל

י ז כ ו ר
עם ישראל את הטובים בבניו,
ברי לב וטהורי חזון, ראשית
אוננו בארץ ושארית נחלתנו
מן הגולה שאחזו בנשק להגן
על כבודו ועל עצמאותו,
אשר נפלו על משמר גבולותיו
ואשר נרצחו מן המארב ואשר
נספו בכלא אויב ובשבי צר
י ז כ ו ר
עם ישראל את כל שנפלו
במערכות גאולתו
ובמותם צוו לנו את החיים !

למען ציון

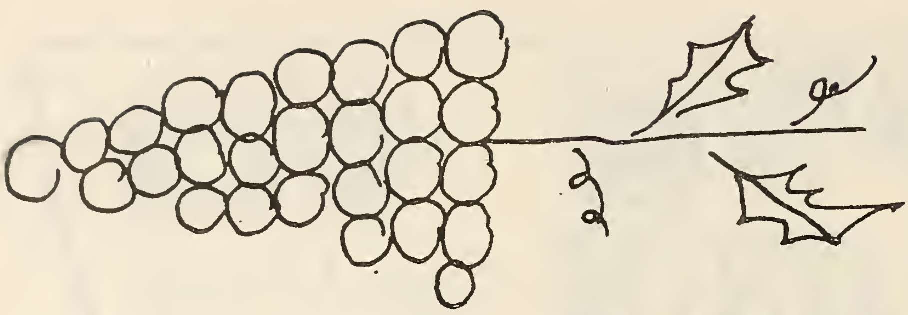
לא אחשה ולמען
ירושלים לא אשקוט עד יצא
כנגה צדקה וישועתה כלפיד
יבער. וראו גויים צדקך וכל
מלכים כבודך.
לא יאמר לך עוד: עזובה
ולארצך לא יאמר עוד : שממה.
על חומותיך ירושלים הפקדתי
שומרים, כל היום וכל הלילה,
תמיד לא יחשו.
אל דמי לכם ואל תתנו דמי לו
עד יכונן ועד ישים ירזשלים
תהלה בארץ.

צ י ו ן

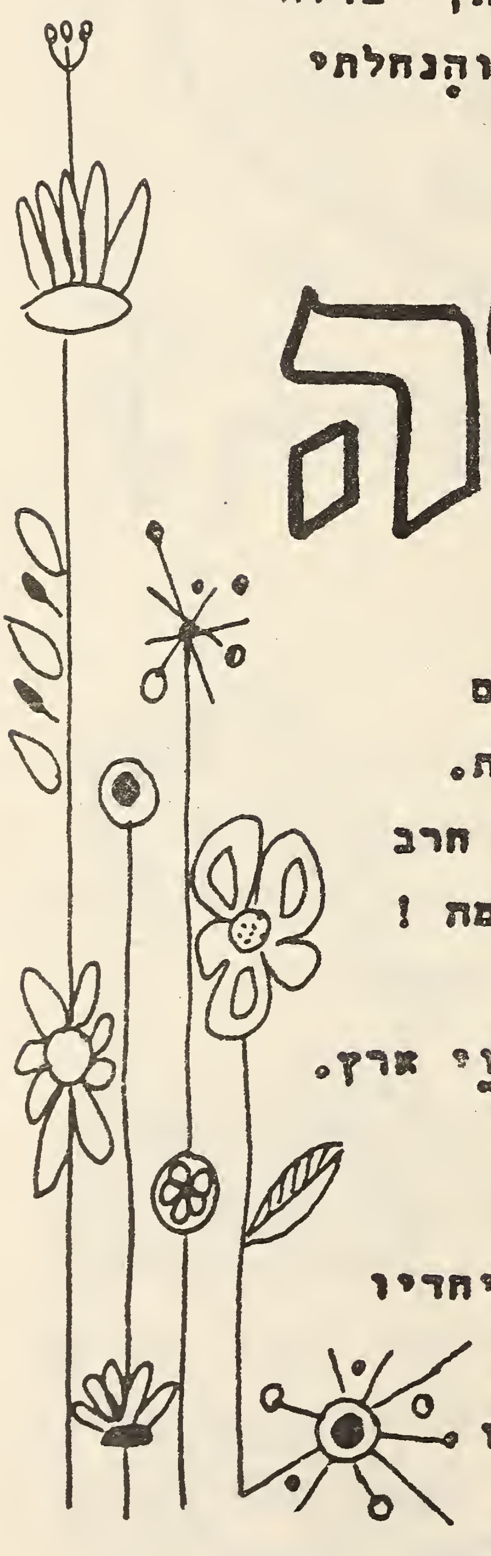
הלא תשאלי לשלום אסיריך
דורשי שלומך והם יתר עֲדריך
מים ומזרח ומצפון ותימן,
שלום רחוק וקרוב שאי מכל
עבריך.
איך יֶערב לי אכל ושתות
בעת אחזה כי יסחבו הכלבים
את כפיריך או איך מְאור יום
יהי מתוק לעיני בעוד אראה
בפי עורבים פִּגְרי נשריך
הם השמחים לשלותך והכואבים
על שומְמותך ובוכים
על שבריך.
אשרי מחכה ויגיע ויראה
עֲלות אורך
ויבקעו עליו שְׁחרַיִךְ.

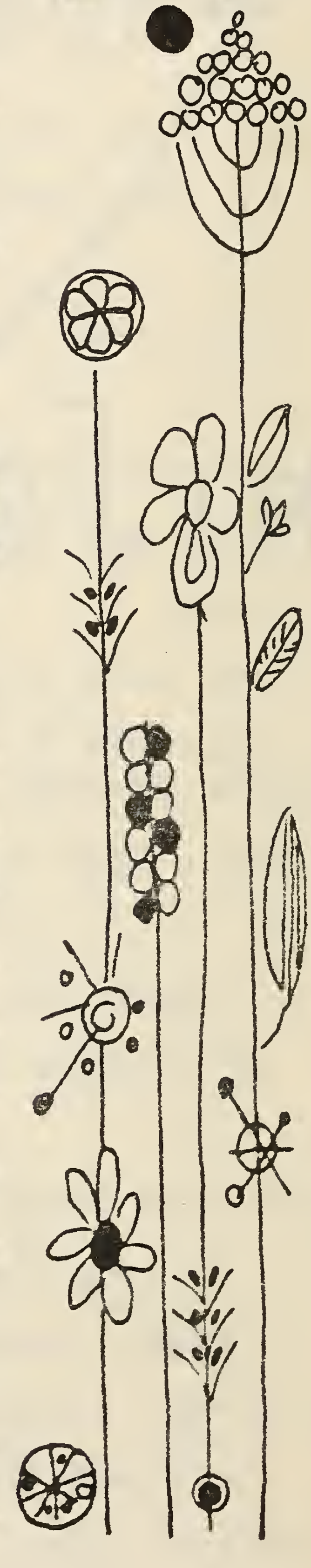
שים שלום ופרוש סוכת שלום
על ישראל ועל העולם כולו.

כי

זרע השלום, הגפן
תתן פריה והארץ תתן יבולה
והשמים יתנו טַלָּם, והִנחלתי
שארית העם כל אלה.

והיה

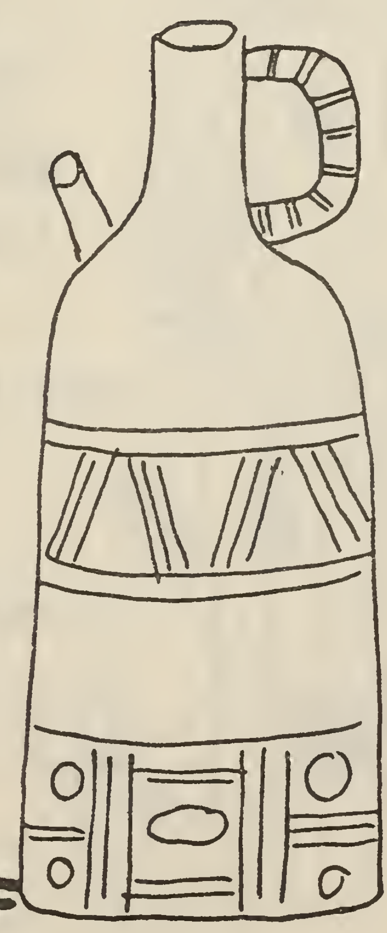
באחרית הימים
וכתתו חרבותם לאתים
וחניתותיהם למזמרות.
לא ישא גוי אל גוי חרב
ולא ילמדו עוד מלחמה !
ושפט בצדק דלים
והוכיח במישור לעַנְוֵי ארץ.
וגר זאב עם כבש
ונמר עם גדי יִרבץ
ועגל וכפיר וּמריא יחדיו
ונער קטֹן נוהג בם.
לא יָרעו ולא ישחיתו
כי מלאה הארץ דעה.

כוס שלישי

כוס נחמה נשא לשלום שארית
ישראל ולשלום העמים
יהי שלום בחילנו
שלוה באהלינו

לחיים ולשלום

הנני מביא אותם
מארץ צפון וקבצתים מירכתי
ארץ בהם עור ופסח, הרה
ויולדת יחדיו.
קהל גדול ישובו הנה.
בבכי יבואו ובתחנונים
אובילם.
אוליכם אל נחלי מים בדרך
ישר לא יכשלו בה.
אז תשמח בתולה במחול
ובחורים וזקנים יחדיו.
והפכתי אבלם לששון
ונחמתים ושמחתים מיגונם.

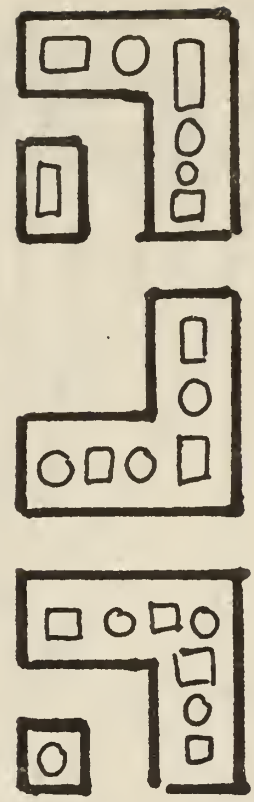

בשוב יהוה

את שיבת ציון היינו כחולמים
אז ימלא שחוק פינו ולשוננו
רנה.
שובָה יהוה שבותנו כאפיקים
בנגב.
הזורעים בדמעה ברנה יקצורו
הלוך ילך ובכה נושא משך
הזרע.
בוא יבוא ברנה נושא
אלומותיו !

שאי סביב עיניך וראי :
כולם נִקבצו באו לך:
בניך מרחוק יבואו ובנותיך
על צד תֵּאָמַנָה.
אז תראי וְנָהַרְתְּ
ופחד ורחב לבבך :
מי אלה כָּעָב תעופנה ,
וכיונים אל ארובותיהן ?
כי לא אִיִּים יְקַוּוּ ואניות
תרשיש להביא בניך מרחוק.
ופתחו שעריך תמיד,
יומם ולילה לא יסגרו.

ימים באים ונגש חורש
בקוצר ודורך ענבים במושך
הזרע.
והסיפו ההרים עסיס
וכל הגבעות תתמוגגנה.
ושבתי את שבות עמי ישראל
ובנו ערים נשמות וישבו
ונטעו כרמים ושתו את יינם
ועשו גנות ואכלו את פריהם.
ונטעתים על אדמתם
ולא ינתשו עוד מעל אדמתם.

נברך על הגפן ועל פרי הגפן
ועל ארץ חמדה, טובה ורחבה
לאכל מפריה ולשבוע מטובה
נברך על אשר נגאלנו והגענו
ללילה זה,
לשמוח ולגיל ולהסב בו יחד.
כן נגיע למועדים ולרגלים
הבאים לקראתנו בשלום,
שמחים בבנין וששים בעבודה
ונשיר שיר חדש
על גאולתנו ועל פדות נפשנו.

חסל סדור פסח

כהלכתו

כוס רביעי

כוס ברכה נשא לנו ולבנינו
ולכל מעשה ידינו, לפרי האדמה
ולתנובת האדם, ליום העמל
ולחיי השתוף

לחיים ולברכה

ח ד ג ד י א

דִּזְבִין אבא בתרי זוזי
ואתא שׁנְרָא
ואכל לגדיא
ואתא כלבא
ונשך לשנרא
ואתא חוטְרָא
והכה לכלבא
ואתא נוּרָא
ושרף לחוטרא
ואתא מַיָּא
וכבה לנורא
ואתא תורא
ושתה למיא
ואתא שוחט
ושחט לתורא
ואתא מלאך המות
ושחט לשוחט

אתא הקדוש-
ברוך הוא,
ושחט למלאך המות
דשחט לשוחט,
דשחט לתורא,
דשתה למיא,
דכבא לנורא,
דשרף לחוטרא,
דהכה לכלבא,
דנשך לשונרא,
דאכל לגדיא,
דזבן אבא
בתרי זוזי,
חד גדיא
חד גדיא!

מוגש במיטב האיחולים למסובים
בסדר פסח תשכ"ט בקיבוץ מעברות

ועדת החג.